

Zornitsa Kutlina-Dimitrova, Csilla Lakatos, *Determinants of Direct Cross-border Public Procurement in EU Member States (Determinanty bezpośrednich transgranicznych zamówień publicznych w państwach członkowskich UE)*, „Review of World Economics” 2016, vol. 152, iss. 3, s. 501–528, DOI: 10.1007/s10290-016-0251-3.

Światowy kryzys gospodarczy nie pozostaje bez znaczenia dla funkcjonowania systemu zamówień publicznych. Jednym z jego efektów jest m.in. rozpowszechnianie się wykorzystywania preferencji krajowych, czyli ukierunkowania procesów zakupowych na zawieranie kontraktów z podmiotami rodzimymi. Sytuacja gospodarcza może być zatem postrzegana jako jeden z czynników wpływających na zakres, w jakim wykorzystywane są swobody gospodarcze panujące na rynku wspólnotowym. Na powyższe zwróciły uwagę autorki artykułu, koncentrując swoje rozważania na analizie czynników determinujących bezpośrednio transgraniczne zamówienia publiczne udzielane w państwach członkowskich UE.

Artykuł stanowi uzupełnienie dorobku naukowego opartego na założeniach teoretycznych analizy ekonometrycznej i ma na celu precyzyjne zidentyfikowanie determinantów wpływających na udzielanie transgranicznych zamówień publicznych, a więc zawarcie umowy z wykonawcą pochodzącym z państwa innego niż zamawiający. Rozważania odnoszą się do zestawu danych stworzonego przez autorki na podstawie informacji opublikowanych w Tender Electronic Daily (TED, internetowej wersji „Suplementu do Dziennika Unii Europejskiej” poświęconego europejskim zamówieniom publicznym) w okresie 2008–2012. Analiza opublikowanych ogłoszeń umożliwiła autorkom wyróżnienie trzydziestu zmiennych. W opracowaniu uwzględniono również wpływ wybranych wskaźników regulacji rynku produktów OECD na skłonność do udzielania zamówień transgranicznych.

W artykule analizie poddane zostały wzorce udzielania zamówień publicznych za pomocą narzędzi statystyki opisowej (ze wskazaniem m.in. liczby i wartości udzielanych zamówień, rodzaju umów, a także podziału branżowego i regionalnego). Wśród licznych danych zawartych w tekście wskazać można informacje dotyczące korelacji zamówień transgranicznych z rodzajem nabywanego przez zamawiających świadczenia. Autorki ustaliły, że największa liczba transgranicznych umów w sprawie zamówienia publicznego jest zawierana z wykonawcami z sektorów wytwórczych (*manufacturing sectors*). Udział wykonawców zagranicznych w zawieranych umowach jest najwyższy w sektorze „usług związanych z przemysłem naftowym i gazowych” (15%). Również biorąc pod uwagę wartość zamówień, transgraniczne umowy w sprawie zamówień publicznych najczęściej związane są z nabywaniem świadczeń z sektora wytwórczego. Najwyższy udział zamówień transgranicznych związany jest z nabywaniem „maszyn przemysłowych” (22%).

Trzon artykułu stanowi analiza i omówienie wyników ekonometrycznych zebranych danych. W ramach rozważań końcowych autorki przedstawiły wnioski dotyczące m.in. konsekwencji przyjęcia określonych polityk w zakresie zamówień

publicznych dla rozwoju zamówień transgranicznych i możliwości wygrania zamówienia przez podmiot zagraniczny. Przykładowo, wskazano, że prawdopodobieństwo wygrania zamówienia przez wykonawcę zagranicznego wzrasta wraz ze zwiększeniem wartości zamówienia (szanse na uzyskanie zamówienia transgranicznego wzrasta o 1,6%, jeżeli wartość zamówienia zwiększy się o 1 mln euro). Wśród cech krajowych (makroekonomicznych) autorki wyróżniły jako istotne determinanty: PKB *per capita* oraz wskaźnik udziału handlu w PKB. Inne wyniki zawarte w artykule wskazują, że spośród wszystkich rodzajów instytucji zamawiających to samorządy mają najmniejszą skłonność do udzielania zamówień wykonawcom zagranicznym, a także że w przypadku posłużenia się przez zamawiającego trybami wykorzystującymi mechanizmy negocjacyjne wzrasta prawdopodobieństwo udzielenia zamówienia transgranicznego.

Uwzględnienie aspektów ekonomicznych w istotny sposób poszerza spojrzenie na zamówienia transgraniczne zasadniczo analizowane z uwzględnieniem optyki wyznaczonej przez wykładnię regulacji normatywnych. Dzięki temu artykuł wypełnia istotną lukę, wskazując na empirycznie weryfikowalne determinanty zachowań nabywczych podejmowanych na rynku zamówień publicznych.

Konrad Różowicz

DOI: 10.14746/spp.2016.4.16.11